

Draaiboek

Extra taallessen Nederlands

Het [beleidsinitiatief 'Ieder kind taalheld'](#) is een hefboom voor het taal(promotie)beleid in de Vlaamse Rand. Vzw 'de Rand' kreeg in 2022 van Vlaams minister Weyts, bevoegd voor o.a. de Vlaamse Rand, [een projectopdracht](#) om het Nederlands van leerlingen in secundaire scholen in de regio te versterken.

Vanaf schooljaar 2026-2027 ondersteunt en inspireert 'de Rand' de scholen om aan de slag te gaan met de organisatie van de drie verplichte extra uren Nederlands. Die maatregel binnen het [decreet 'Taalhelden'](#) stelt secundaire scholen in de Vlaamse Rand immers voor een complexe uitdaging. Door de demografische realiteit en uitgesproken talendiversiteit in de regio is de groep leerlingen met nood aan bijkomende ondersteuning Nederlands in veel scholen relatief groot. De invoering van 3 extra uren taallessen zet de schoolorganisatie extra onder druk aangezien scholen deze uren verplicht bovenop de reguliere lessentabel moeten inplannen. Bovendien kampen scholen in de Vlaamse Rand al jarenlang met een acuut lerarentekort. Scholen botsen hierdoor dagelijks op logistieke, infrastructurele en budgettaire grenzen.

Wil je meer informatie over het luik Taalpromotie van vzw 'de Rand'? Klik op [deze link](#).

DOEL VAN DIT DRAAIBOEK

Dit draaiboek helpt directies, taalcoördinatoren, zorgcoördinatoren, secretariaatsmedewerkers, schoolbesturen en lokale samenwerkingsverbanden om de extra taallessen Nederlands correct, werkbaar en kwaliteitsvol te organiseren in de Vlaamse Rand. De school richt de extra leerlinggerichte uren die bovenop de lessentabel komen, in op basis van haar eigen context, zoals leerlingenaantal, taalnoden, personeelsinzet, roostering, samenwerking met andere scholen en beschikbare omkadering. De extra uren Nederlands kaderen binnen het [decreet 'Taalhelden'](#), meer bepaald de maatregel rond drie uur extra taallessen Nederlands bij de overgang naar het secundair onderwijs.

Het draaiboek vormt de basis. Daarnaast zijn vier [ondersteunende tools](#) ontwikkeld. De opstartchecklist (fiche A) ondersteunt de voorbereiding en organisatie. De fiche taalscreening (B) ondersteunt de afname en de brede duiding van de verplichte taalscreening. De kijkwijzer (C) ondersteunt gerichte individuele beeldvorming en besluitvorming door de klassenraad. De didactische fiche (D) ondersteunt de vertaling van focusdoelen naar lessen, tijdelijke taalsteun, transfer en bewijs van groei.

Dit document biedt geen juridisch advies op maat. De juridische en administratieve passages zijn getoetst aan de publiek beschikbare officiële bronnen op 16 juli 2026 (zie overzicht in punt 14). Waar de regelgeving geen expliciete uitspraak doet of een officiële bron nog een voorbehoud bevat, wordt dit bij het betrokken onderwerp vermeld.

Kwaliteitskader

Het draaiboek sluit aan bij het Referentiekader Onderwijskwaliteit. De school stemt de organisatie en inhoud van de extra taallessen af op haar context en de beginsituatie van de leerlingen. Ze werkt vanuit betekenisvolle en observeerbare doelen, volgt de ontwikkeling en effecten op, betreft relevante perspectieven en stuurt haar aanpak cyclisch bij. De didactische en kwaliteitsgerichte keuzes zijn evidence-informed: wetenschappelijke kennis wordt verbonden met professionele praktijkkennis en gegevens uit de leerling- en schoolcontext.

Noot over actualiteit en broncontrole

Dit draaiboek is een momentopname. De laatste inhoudelijke en regelgevende controle vond plaats op 16 juli 2026. Daarbij zijn de toen beschikbare regelgeving, officiële informatiepagina's, bronverwijzingen, hyperlinks en materialen nagekeken. Wijzigingen of verduidelijkingen na 16 juli 2026 zijn niet opgenomen.

Op 16 juli 2026 bevatte omzendbrief SO 55, laatst gewijzigd op 1 juni 2026, onder meer de bepalingen over de berekening en doelgebonden aanwending van de extra uren Nederlands, de verplichte bijpassing en de opdrachtmelding met vakcode 2752. De officiële projectpagina van *Ieder kind taalheld* vermeldde dat het Vlaams Parlement het decreet op 27 mei 2026 goedkeurde. In SO 55 stond op dat moment nog een voorbehoud over de definitieve goedkeuring en verdere regelgevende verwerking.

Controleer daarom vóór externe verspreiding en vóór gebruik in een later schooljaar steeds:

- de recentste omzendbrieven in Edulex;
- nieuwe dienstbrieven of instructies in Mijn Onderwijs;
- de officiële projectpagina van *Ieder kind taalheld*;
- de werking en actualiteit van alle hyperlinks en materialen.

De meest recente officiële regelgeving heeft altijd voorrang. Bij onduidelijkheid stemt de school de concrete toepassing af met het schoolbestuur, de administratie of de bevoegde overheidsdienst. Dit draaiboek biedt algemene ondersteuning en vervangt geen juridisch of administratief advies op maat.

Inhoud

1. KERNBOODSCHAP	5
1.1 In de praktijk: vijf kernacties	5
1.2 Verankering in het taalbeleid	5
2. WAT IS ZEKER? JURIDISCHE BASIS EN DOELBINDING.....	6
3. WIE KAN INSTROMEN EN HOEVEEL UUR?	7
4. TIJDSLIJN: AANMELDING, INSCHRIJVING, BAO-BESLISSING EN SEPTEMBEROPSTART	9
5. SCREENING, BREDE BEELDVORMING EN BESLISCRIPTA	13
5.1 Uitgangspunten bij screening en selectie	13
5.2 Onderscheid tussen signalen, gegevens, taalnoden en beslissing	13
5.3 Van screening naar didactische focus	14
5.4 Beslismatrix voor de klassenraad	15
5.5 Richtinggevende beslislogica en beslissingsboom	16
6. EXTRA TAALESSEN NEDERLANDS ALS GERICHTE AANVULLING OP BREDE BASISZORG	17
6.1 Brede basiszorg, extra taallessen en formele evaluatie	17
7. WAT ALS ER MEER OF MINDER UREN ZIJN DAN LEERLINGEN?	18
7.1 Meer Taalhelden-uren dan leerlingen met een BaO-beslissing.....	18
7.2 Wat als de extra lesuren niet vol geraken?	18
7.3 Minder dan drie Taalhelden-uren	18
7.4 Capaciteitscheck.....	18
8. ORGANISATIEMODELLEN EN CAPACITEITSKEUZES	19
8.1 Algemene organisatiemodellen	19
8.2 School met twee Taalhelden-uren.....	20
8.3 School met zeven Taalhelden-uren	21
8.4 School met veertien Taalhelden-uren	21
9. PERSONEELSINZET, OPDRACHTMELDING, EXTERNE PARTNERS EN PROFESSIONALISERING.....	22
9.1 Bekwaamheidsbewijs	23
9.2 Externe organisaties en dienstverleningsovereenkomst	23
9.3 Leerkrachtenondersteuning en professionalisering.....	23
10. SAMENWERKING TUSSEN SCHOLEN	24
11. DIDACTISCH KADER: VAN TAALEENOD NAAR EFFECT OP DE KLASVLOER	24
11.1 Zes kwaliteitsprincipes.....	25
11.2 Mogelijke taaldomeinen	25
12. REGISTRATIE, COMMUNICATIE, PRIVACY EN VERANTWOORDING.....	25
12.1 Communicatie met leerling en ouders	26
12.2 Privacy en gegevensdeling	26

13. LINKEN NAAR ONDERSTEUNENDE TOOLS	26
14. BELANGRIJKSTE BRONNEN	28
14.1 Regelgeving	28
14.2 Officiële toelichtingspagina's.....	28

1. KERNBODSCHAP

De extra taallessen Nederlands zijn verplichte, leerlinggerichte lessen boven op de gewone lessentabel voor leerlingen voor wie de klassenraad dit beslist. De uren zijn uitsluitend bestemd voor lessen Nederlands.

1.1 In de praktijk: vijf kernacties

1. Start met de leerlingen met een beslissing uit het basisonderwijs (BaO).
Zij volgen bij de start van het eerste schooljaar secundair onderwijs drie uur extra Nederlands.
2. Gebruik september als opstart- en stabilisatiefase.
Identificeer de leerlingen met een BaO-beslissing, start hun aanbod zo snel mogelijk op, neem de verplichte taalscreening af bij alle eerste instromers en verzamel de nodige brede beeldvorming.
3. Beslis gericht over bijkomende leerlingen.
De secundaire klassenraad kan op basis van de taalnood één, twee of drie uur extra Nederlands opleggen.
4. Koppel elk uur aan leerlingen en doelen.
Leg per uur vast voor welke leerlinggroep een taalfocus wordt ingezet. Gebruik beschikbare uren voor leerlinggerichte extra lessen, bijvoorbeeld in kleinere groepen, een lees- of schrijfmodule, vaktaal of co-teaching binnen extra Nederlands.
5. Evaluer en stuur bij.
De begeleidende klassenraad beslist op basis van studievoortgang en taalontwikkeling of het traject wordt voortgezet, verminderd, aangepast of stopgezet.

Bronnen: SO/2024/02, rubriek 4; SO 55, punten 3.2.7 en 3.2.7.1.

1.2 Verankering in het taalbeleid

De extra taallessen Nederlands zijn geen losstaand traject. De school verankert ze in haar taalbeleidsplan of een gelijkwaardig schoolbreed beleidskader. Daarin legt ze vast hoe taalnoden, didactische prioriteiten, afspraken met vakleerkrachten, transfer naar andere vakken, rolverdeling en evaluatie met elkaar samenhangen. Strategieën uit de extra lessen worden waar mogelijk ook in de gewone lessen gebruikt.

Maak de rollen en verantwoordelijkheden duidelijk. Zeker tijdens het eerste werkingsjaar kan de school best een proces- en kwaliteitsverantwoordelijke aanduiden. Die bewaakt de samenhang tussen overdracht, screening, klassenraad, lesorganisatie, registratie en evaluatie.

Het taalbeleidsteam evalueert het traject minstens jaarlijks. Het bekijkt daarbij:

- of de juiste leerlingen tijdig worden bereikt;
- of de lessen aansluiten bij de vastgestelde taalnoden en focusdoelen;
- of groei en transfer zichtbaar zijn;
- of de organisatie en personeelsinzet werkbaar zijn;
- of de besluitvorming gemotiveerd, kansengelijk en niet-stigmatiserend verloopt.

De school gebruikt de informatie die al beschikbaar is in het leerlingvolgsysteem, het actuele rooster, de personeelsadministratie en de klassenraadverslagen. Er hoeft geen afzonderlijk monitoringsdossier aangelegd te worden. De bevindingen worden verwerkt in de bijsturing van het taalbeleid en de organisatie voor het volgende schooljaar.

2. WAT IS ZEKER? JURIDISCHE BASIS EN DOELBINDING

De extra taallessen Nederlands zijn leerlinggerichte lessen bovenop de gewone lessentabel. Ze maken integraal deel uit van de vorming van de leerling. Leerlingen voor wie de klassenraad (basis en/of secundair) beslist dat zij extra Nederlands moeten volgen, zijn verplicht deze uren effectief te volgen. De school is verplicht deze uren effectief aan te bieden. *Bron: omzendbrief SO/2024/02.*

Er zijn twee formele beslissingsroutes. De klassenraad van het lager onderwijs kan bij de beslissing over het getuigschrift basisonderwijs bepalen dat een leerling in het eerste schooljaar secundair onderwijs drie uren extra taallessen Nederlands per week moet volgen. Daarnaast kan de klassenraad van het gevolgde structuuronderdeel in het secundair onderwijs, behalve in het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers, beslissen dat een leerling tot maximaal drie uur extra Nederlands moet volgen. *Bron: omzendbrief SO/2024/02.*

Drie uur is altijd het maximum. De klassenraad secundair onderwijs kan geen bijkomende taallessen opleggen aan een leerling die al verplicht drie uur extra taallessen Nederlands volgt door een beslissing van de klassenraad lager onderwijs. *Bron: omzendbrief SO/2024/02.*

Ook leerlingen die met een beslissing uit het lager onderwijs starten, worden in het secundair onderwijs gescreend en breed opgevolgd. Die screening dient dan niet om de verplichting van drie uur opnieuw te beslissen, maar wel om de beginsituatie scherp te krijgen en de extra taallessen doelgericht in te richten. De verplichte taalscreening geldt immers voor elke leerling die voor het eerst instroomt in het voltijds gewoon secundair onderwijs, behalve voor anderstalige nieuwkomers die instromen in het onthaaljaar. *Bron: Codex Secundair Onderwijs, artikel 256/11.*

Thema	Werkafspraken voor scholen	Zekerheid / bron
Terminologie	Gebruik consequent 'extra taallessen Nederlands' of 'extra uren Nederlands'. Vermijd de brede term extra ondersteuning wanneer het om de formele maatregel gaat.	Omzendbrief SO/2024/02.
Bovenop curriculum	De uren komen boven op de gewone lessentabel en maken integraal deel uit van de vorming van de leerling.	Omzendbrief SO/2024/02.
Verplicht karakter	Als de klassenraad extra Nederlands oplegt, moet de leerling de uren volgen en moet de school ze aanbieden. Aan- en afwezigheden moeten opgevolgd.	Omzendbrief SO/2024/02.
Maximum	Drie uur is het maximum. Een beslissing uit het lager onderwijs van drie uur kan niet worden aangevuld met extra uren door de secundaire klassenraad.	Omzendbrief SO/2024/02.
Vermindering mogelijk	Na evaluatie op basis van studievoortgang beslist de begeleidende klassenraad hoelang de leerling de extra uren, eventueel verminderd, moet volgen.	Omzendbrief SO/2024/02.
Doelgebonden uren	De specifieke extra uren Nederlands worden uitsluitend aangewend om extra uren Nederlands per week te voorzien voor leerlingen die deze uren opgelegd kregen.	SO 55, rubriek 3.2.7.1.
Administratieve benaming	Gebruik bij voorkeur extra uren Nederlands (Taalhelden) of uren-leraar voor drie uur extra Nederlands.	SO 55, rubriek 3.2.7.2.

Berekening	Gesloten enveloppe op basis van thuistaal-niet-Nederlands, opleidingsniveau moeder en studietoelage, elk in gelijke verhouding 33,3%.	SO 55, punt 3.2.7.
Los van effectieve instroom uit lager onderwijs	Een secundaire school krijgt een algemeen pakket uren-leraar, los van het aantal leerlingen dat effectief met een beslissing uit het lager onderwijs voor die school kiest.	SO 55, punt 3.2.7.
Afronding	Als het eerste cijfer na de komma groter is dan 4, wordt naar boven afgerond; bij kleiner dan of gelijk aan 4 naar beneden.	SO 55, punt 3.2.7.1.
Bijpassing	Als de school niet aan 3 uren-leraar komt voor de organisatie, past ze bij uit eigen omkadering.	SO 55, punt 3.2.7.1.
Melding	Aanstellingen gebeuren in het ambt van leraar met vakcode 2752 (Taalhelden).	SO 55, punt 3.2.7.2.

Belangrijk verschil met gewone uren-leraar

Het globaal urenpakket kent in SO 55 een principe van vrije aanwending, maar voor Taalhelden-uren staat een specifieke doelbinding: deze uren worden uitsluitend gebruikt voor extra uren Nederlands voor leerlingen met een beslissing. Gebruik ze dus niet als algemene BPT-, overleg-, analyse- of coördinatietijd.

Niet verwarren met andere taalmaatregelen

De verplichte taalscreening bij eerste instroom in het voltijds gewoon secundair onderwijs kan leiden tot verschillende tijdelijke maatregelen. Mogelijke maatregelen zijn inhaallessen Nederlands, Nederlands ter vervanging van één of meerdere andere vakken, of verplichte taallessen Nederlands bovenop de lessentabel met een maximum van drie uur. *Bron: Codex Secundair Onderwijs, artikel 256/11.*

Deze sporen moeten inhoudelijk en administratief zuiver uit elkaar gehouden worden. Extra taallessen Nederlands bovenop de lessentabel zijn niet hetzelfde als algemene zorg, studiebegeleiding, huiswerkbegeleiding, gewone inhaallessen, professionalisering voor leraren of Nederlands ter vervanging van andere vakken.

3. WIE KAN INSTROMEN EN HOEVEEL UUR?

Er is een onderscheid tussen een beslissing van de klassenraad lager onderwijs en een beslissing van de klassenraad secundair onderwijs.

Bij een beslissing van de klassenraad lager onderwijs start de leerling in het eerste schooljaar secundair onderwijs met drie uren extra taallessen Nederlands per week. De secundaire school richt deze uren in en volgt de leerling op. De screening en brede beeldvorming in het secundair onderwijs helpen om de inhoud van de drie uren doelgericht te bepalen.

Bij een beslissing van de klassenraad secundair onderwijs kan de maatregel tot maximaal drie uur bedragen. De omzendbrief spreekt over maximaal drie uur extra Nederlands. In de praktijk kan de klassenraad de intensiteit dus afstemmen op de taalnood en de studievoortgang, zolang het maximum van drie uur niet wordt overschreden. *Bron: omzendbrief SO/2024/02.*

Instroomroute	Wie?	Aantal uren	Beslisser	Aandachtspunt
---------------	------	-------------	-----------	---------------

Beslissing vanuit lager onderwijs	Leerling krijgt bij de beslissing over het getuigschrift basisonderwijs mee dat hij of zij in het eerste schooljaar secundair onderwijs extra Nederlands moet volgen.	Drie uur per week bij de start.	Klassenraad lager onderwijs.	De secundaire school organiseert de drie uren en screent de leerling mee binnen de verplichte taalscreening en brede beeldvorming. Die screening opent de verplichting niet opnieuw, maar helpt de beginsituatie, de focusdoelen en de didactische aanpak te bepalen. Geen keuzemenu van één, twee of drie uur bij een BaO-beslissing. Start zo snel mogelijk na effectieve instroom.
Beslissing door de klassenraad secundair onderwijs na startbeeld en screening	Leerling in het secundair onderwijs met aantoonbare taalnood die leren en studievoortgang beïnvloedt.	Tot maximaal drie uur: één, twee of drie uur mogelijk, afgestemd op de gemotiveerde taalnood.	Klassenraad van het gevolgde structuuronderdeel, ten minste samengesteld uit de leraars belast met de basisvorming.	Motiveer de taalnood, de impact op leren en de gekozen intensiteit.
Leerling die later in beeld komt	Taalnood wordt pas later zichtbaar of evolueert tijdens het schooljaar.	Voortzetten, verminderen, stopzetten of nieuwe beslissing binnen het maximum van drie uur.	Begeleidende klassenraad na evaluatie op basis van studievoortgang.	Geen automatische afbouw; wel gemotiveerde opvolging.
Leerling in tweede jaar of hoger	Leerling met blijvende of nieuwe taalnood, buiten het eerste instroommoment.	Algemene SO-KR-regeling lijkt ruimte te bieden tot maximaal drie uur.	Klassenraad secundair onderwijs.	De inhoudelijke mogelijkheid is niet beperkt tot het eerste leerjaar. Voor de inzet en melding van specifieke extra uren Nederlands blijft administratieve controle nodig. Inzet van specifieke Taalhelden-uren

				hiervoor administratief bevestigen; gebruik anders reguliere omkadering, GOK of zorg.
--	--	--	--	---

Leerlingen in het tweede jaar of hoger

De secundaire klassenraad kan ook voor een leerling in het tweede jaar of hoger maximaal drie uur extra Nederlands opleggen. De regeling in SO/2024/02 beperkt deze bevoegdheid niet tot het eerste leerjaar. De begeleidende klassenraad bepaalt op basis van de studievoortgang hoelang de leerling de extra lessen, eventueel verminderd, blijft volgen.

SO 55 berekent de specifieke Taalheldenuren op basis van leerlingen uit het eerste leerjaar, maar beperkt de aanwending ervan niet uitdrukkelijk tot die leerlingen. Tweedejaars of oudere leerlingen kunnen daarom aansluiten bij een bestaande groep extra Nederlands, op voorwaarde dat:

- de secundaire klassenraad voor elke leerling een formele beslissing nam;
- de lessen boven op het curriculum worden georganiseerd;
- het aantal uren, de doelen, aanwezigheid en evaluatie worden geregistreerd;
- het verplichte aanbod voor leerlingen met een beslissing uit het basisonderwijs verzekerd blijft.

Dezelfde lezing laat toe om Taalheldenuren afzonderlijk voor leerlingen uit hogere jaren te organiseren. Omdat de regeling en de berekeningsbasis vooral vanuit de overgang naar het secundair onderwijs zijn opgebouwd, laat de school een structurele of omvangrijke inzet voor hogere jaren bij voorkeur vooraf bevestigen door het schoolbestuur of AGODI.

Belangrijk: het enkele feit dat er nog uren beschikbaar zijn en dat veel tweedejaars taalnoden hebben, volstaat niet. Voor elke leerling die deze verplichte extra lessen volgt, is een gemotiveerde beslissing van de secundaire klassenraad nodig.

4. TIJDSLIJN: AANMELDING, INSCHRIJVING, BAO-BESLISSING EN SEPTEMBEROPSTART

Proces van voorbereiding tot evaluatie

Onderstaande matrix verbindt de tijdslijn met de rolverdeling en de formele beslis- en registratiemomenten. Functiebenamingen kunnen verschillen per school, maar elke opdracht krijgt best één duidelijke trekker.

Gebruik de [opstartchecklist \(fiche A\)](#) als praktisch werkinstrument bij de voorbereiding en organisatie van deze tijdslijn. De checklist helpt om taken tijdig te plannen, verantwoordelijkheden af te spreken en na te gaan of alle noodzakelijke voorwaarden vervuld zijn.

Periode en fase	Wat doet de school?	Trekker en betrokkenen	Beslissing, resultaat of registratie
Februari-mei Voorbereiding en scenario's	Werk scenario's uit voor een laag, gemiddeld en hoog aantal leerlingen. Verken beschikbare uren, mogelijke groepen, lesgevers, lokalen en	Trekker: directie of procesverantwoordelijke. Betrokken: taalcoördinator, secretariaat, roostermaker,	Voorlopige capaciteitsinschatting, scenariofiche, mogelijke roosterventers en risicolijst. Er worden nog geen nieuwe

	roostervensters. Breng waar mogelijk de verwachte instroom in kaart.	vakgroep Nederlands en leerlingbegeleiding.	leerlingbeslissingen genomen door de secundaire klassenraad.
Juni Overdracht voorbereiden	Maak met basisscholen afspraken over het tijdig doorgeven van de formele beslissing en relevante taalnoden. Vraag ook welke ondersteuning al werd geboden en welke aanpak hielp.	Trekker: taalcoördinator of leerlingbegeleiding. Betrokken: secretariaat en contactpersonen van de basisscholen.	Overdrachtsvragen, contactlijst en afspraken over registratie in BASO, leerlingdossier of andere bestaande kanalen.
Bij inschrijving tot eind augustus Instroom en voorlopige organisatie	Breng leerlingen met een beslissing van de klassenraad lager onderwijs in kaart. Controleer de voorlopige leerlingenlijst, herbereken de capaciteit en zet rooster en groepen met voldoende marge klaar.	Trekker gegevens: secretariaat. Trekker organisatie: directie, taalcoördinator of procesverantwoordelijke. Betrokken: roostermaker, leerlingbegeleiding en leraar extra Nederlands.	Voorlopige startlijst, groepsindeling en rooster. Een beslissing uit het lager onderwijs betekent dat de leerling in het eerste schooljaar secundair onderwijs met drie uur extra Nederlands start.
Week 1-2 september Opstart en startbeeld	Identificeer alle leerlingen met een BaO-beslissing en start hun aanbod zo snel mogelijk op. Verzamel overdrachtsinformatie, eerste observaties en gegevens over aanwezigheid en praktische haalbaarheid. Bepaal voorlopige taalnoden en informeer leerling en ouders. Signaleer mogelijke bijkomende leerlingen.	Trekker: taalcoördinator of leraar extra Nederlands. Betrokken: secretariaat, leerlingbegeleiding, klastitularis en relevante vakleraren.	Rooster, groepslijst, aanwezigheidsregistratie, communicatie en eerste focusdoelen. De start van leerlingen met een BaO-beslissing wordt niet opnieuw ter discussie gesteld.
September Verplichte taalscreening en brede beeldvorming	Screen elke leerling die voor het eerst instroomt in het voltijds gewoon secundair onderwijs, behalve anderstalige	Trekker: kernteam taalbeleid of testcoördinator. Betrokken: ICT-verantwoordelijke,	Screeningsresultaten en gerichte observaties. De screening is een datapunt: ze voedt de didactische focus en de bespreking van

	nieuwkomers in het onthaaljaar. Combineer de resultaten met overdracht, observaties, leerlingwerk en vakfeedback. Analyseer ook patronen op klas- en schoolniveau.	vakgroep Nederlands, vakleraren, leraar extra Nederlands en leerlingbegeleiding.	bijkomende leerlingen, maar neemt geen automatische beslissing.
Eind september- begin oktober Klassenraad en definitieve inrichting	Bespreek bijkomende leerlingen, de passende maatregel, het aantal uren, de focusdoelen en het evaluatiemoment. Leg daarna de definitieve groepen en modules vast en koppel elk Taalhelden-uur aan concrete leerlingen en doelen.	Trekker proces: taalcoördinator of procesverantwoordelijke. Beslisser: secundaire klassenraad. Betrokken: directie, secretariaat, leraar extra Nederlands, roostermaker en relevante vakleraren.	Gemotiveerde klassenraadbeslissingen, definitief rooster, groepsindeling met per uur een koppeling aan leerlingen en taalfocus. De klassenraad kan maximaal drie uur extra Nederlands of een andere tijdelijke taalmaatregel opleggen.
Oktober-november Eerste kwaliteits- en werkbaarheidscheck	Volg aanwezigheid, motivatie, groepswerking, haalbaarheid, eerste groei en transfer naar andere vakken op. Pas lesinhouden, doelen, ondersteuning of groepsindeling aan waar nodig.	Trekker: leraar extra Nederlands. Betrokken: taalcoördinator, klastitularis, relevante vakleraren en leerlingbegeleiding.	Korte voortgangsnotities en eventuele bijsturing van doelen of groepen. Een formele wijziging van het aantal verplichte uren gebeurt steeds via de klassenraad.
Kerst, Pasen en juni Formele evaluatie	Evalueer studievoortgang, taalontwikkeling, resultaten, aanwezigheid, observaties, vakfeedback en het gebruik van aangeleerde strategieën in andere vakken.	Vorbereiding: leraar extra Nederlands. Betrokken: vakleraren, leerlingbegeleiding, klastitularis, leerling en waar relevant ouders. Beslisser: begeleidende klassenraad.	Gemotiveerde beslissing over voortzetten, verminderen, stopzetten of aanpassen van het traject. Registratie in het leerlingdossier.
Einde schooljaar Schoolbrede evaluatie en voorbereiding volgend jaar	Evalueer het bereik, de leerwinst, de kwaliteit, de transfer en de werkbaarheid van de volledige werking. Bepaal wat behouden of aangepast wordt en	Trekker: directie, procesverantwoordelijke of taalcoördinator. Betrokken: leraar extra Nederlands, secretariaat, vakgroep Nederlands, leerlingbegeleiding en	Schoolbrede evaluatie, verbeteracties, actualisering van afspraken en voorbereiding van het volgende schooljaar.

	verwerk de bevindingen in het taalbeleidsplan.	eventueel leerlingen en ouders.	
--	--	---------------------------------	--

Enkele praktische vragen bij de septemberopstart

Moeten alle uren meteen op 1 september volledig lopen?

De regelgeving zegt dat het aanbod effectief moet worden georganiseerd en dat leerlingen die de beslissing van het basisonderwijs kregen drie uur extra taallessen Nederlands volgen. Ze geeft geen praktische uitzonderingskalender voor aanmeldingsregio's. Een veilige aanpak is: start BaO-leerlingen zo snel mogelijk na effectieve identificatie op, organiseer september als snelle opstart- en stabilisatiefase, en mik op een volledig structurele werking zodra de SO-KR bijkomende beslissingen heeft genomen. Documenteer eventueel waarom de definitieve groepsindeling pas na effectieve instroom en overdracht mogelijk was.

Wat als er een te beperkt zicht is op het aantal leerlingen?

Bij de inschrijving is vaak nog niet bekend welke leerlingen een beslissing van de klassenraad basisonderwijs voor drie uur extra Nederlands zullen krijgen. Een betrouwbaar zicht ontstaat dan pas eind augustus of begin september, na de definitieve instroom en overdracht. Dat geldt bijvoorbeeld in regio's met een aanmeldingssysteem. Werk daarom vooraf met voorlopige scenario's en voorzie voldoende ruimte om rooster en groepsindeling bij de start van het schooljaar bij te sturen.

Mogen we taalhelden-uren gebruiken voor screening of materiaalontwikkeling in september?

Het kan niet als zuivere screening, analyse, overleg of materiaalontwikkeling zonder leerlinggerichte extra-Nederlandse activiteiten in te richten. SO 55 bindt de uren aan extra Nederlands voor leerlingen. Gebruik voor screening, analyse, overleg en materiaalontwikkeling bij voorkeur andere middelen of tijden. Observatie of co-teaching kan alleen veilig zijn wanneer leerlingen op dat moment effectief extra Nederlands krijgen en de activiteit is gekoppeld aan doelen, aanwezigheid en opvolging. Stem een tijdelijke opstartpraktijk altijd af met schoolbestuur/secretariaat.

Minimale overdrachtsvragen aan het lager onderwijs

Vraag niet alleen of er een formele beslissing is voor drie uur extra taallessen Nederlands, maar ook welke taalnoden daarachter zitten. Best te bevragen:

- Op welke taaldomeinen is de beslissing gebaseerd?
- Welke ondersteuning kreeg de leerling al?
- Welke aanpak werkte goed of minder goed?
- Welke BASO-, zorg- of leerlingvolgsysteemgegevens zijn relevant?
- Hoe wordt de informatie correct gedeeld en hoe zijn ouders hierover geïnformeerd?

Wat bevat een goede klassenraadbeslissing?

Een goede klassenraadbeslissing is kort, concreet en direct bruikbaar voor de organisatie en opvolging van het traject. Ze bevat minstens:

- de instroomroute: beslissing vanuit het basisonderwijs of beslissing van de secundaire klassenraad;
- het aantal uren extra Nederlands en de startdatum;
- de concrete taalnoden die de beslissing onderbouwen en de impact ervan op het leren;
- maximaal drie observeerbare focusdoelen;
- wie verantwoordelijk is voor de lesorganisatie, de opvolging en de communicatie;
- de evaluatiedatum en wie de evaluatie voorbereidt;
- de plaats waar de beslissing en opvolging worden geregistreerd, bijvoorbeeld in het leerlingvolgsysteem;

- hoe de aanwezigheid wordt geregistreerd;
- welk minimaal bewijs van groei tegen de evaluatiedatum wordt verzameld.

Het werken met maximaal drie focusdoelen is een kwaliteitsaanbeveling om het traject haalbaar, gericht en evalueerbaar te houden. Het gaat niet om een afzonderlijke wettelijke norm. Wanneer meerdere taalnoden zichtbaar zijn, kiest de klassenraad de doelen die de grootste impact hebben op zelfstandige deelname en studievoortgang.

Dat bewijs van groei hoeft niet omvangrijk te zijn. Een voor- en nataak, een verbeterd schriftelijk antwoord, een korte lees- of spreekopdracht, gerichte feedback van een vakleraar of een korte leerlingreflectie kan volstaan. Het bewijs moet wel aansluiten bij de gekozen focusdoelen en bruikbaar zijn voor de volgende klassenraadsbeslissing.

Een vast beslisformat helpt om niets te vergeten en zorgt ervoor dat alle betrokkenen weten wat afgesproken is, wie actie onderneemt, waar de informatie terug te vinden is en wanneer het traject opnieuw wordt beoordeeld.

5. SCREENING, BREDE BEELDVORMING EN BESLISCRIPTA

5.1 Uitgangspunten bij screening en selectie

Elke leerling die voor het eerst instroomt in het voltijds gewoon secundair onderwijs, wordt getest op het niveau van de onderwijstaal Nederlands. De taalscreening is verplicht voor scholen en leerlingen. De school kiest zelf het screeningsinstrument. De screening vindt plaats na de inschrijving en is geen toelatingsvoorwaarde. Alleen anderstalige nieuwkomers die instromen in het onthaaljaar zijn uitgezonderd. *Bron: Codex Secundair Onderwijs, artikel 256/11.*

De screening geldt voor alle eerste instromers, dus ook voor leerlingen die al met een beslissing van de klassenraad lager onderwijs voor drie uren extra taallessen Nederlands starten. Bij die leerlingen dient de screening niet om de verplichting opnieuw te openen, maar om de beginsituatie scherper in beeld te brengen en de klassenraad te helpen met het bepalen van de didactische focus, groepering en aanpak van de extra taallessen.

De school beslist niet op basis van één testscore. De begeleidende klassenraad gebruikt de screening als één datapunt binnen brede beeldvorming. Relevante informatie kan komen uit overdracht, taalscreening, observaties, resultaten, vakleerkrachtfeedback, leerlinggesprek, oudercontact en studievoortgang.

5.2 Onderscheid tussen signalen, gegevens, taalnoden en beslissing

Niveau	Wat betekent dit?	Voorbeelden	Gebruik in de klassenraad
Signalen voor waakzaamheid	Indicatoren die maken dat een leerling sneller in beeld komt.	Thuis taal niet Nederlands, schooltoeslag, opleidingsniveau moeder, zorggeschiedenis, schoolloopbaan, late instroom, eerdere ondersteuning.	Niet voldoende als beslissingsgrond op zich.
Screeningsgegevens	Objectieve of semi-objectieve gegevens over taalvaardigheid.	Diataal of ander instrument, leestest, woordenschatmeting, begrip lezen, schrijfoopdracht, taalscreening september.	Belangrijk datapunt, maar nooit het enige.

Functionele taalnoden	Concrete taalproblemen die leren in de klas hinderen.	Instructies niet begrijpen, toetsvragen fout interpreteren, vakteksten niet verwerken, antwoorden moeilijk formuleren.	Sterke basis voor een klassenraadbeslissing.
Studievoortgang	Effect van taalnood op leren en schoolloopbaan.	Zwakke resultaten in meerdere vakken door taal, beperkte taakzelfstandigheid, weinig transfer, trage evolutie.	Nodig om ernst, prioriteit en intensiteit te bepalen.
Beslissing uit het lager onderwijs	De leerling start in het eerste schooljaar secundair onderwijs met drie uur extra taallessen Nederlands.	Drie uur extra taallessen Nederlands per week. De screening in het secundair onderwijs bepaalt mee de inhoudelijke focus.	Start organiseren, focusdoelen bepalen, aanwezigheid registreren en evaluatiemoment vastleggen.
Beslissing door de klassenraad secundair onderwijs	De klassenraad secundair onderwijs beslist op basis van screening en brede beeldvorming welke maatregel nodig is.	Extra taallessen Nederlands tot maximaal drie uur, een andere tijdelijke taalmaatregel, verdere opvolging, of geen formele extra taallessen bovenop de lessentabel.	Motiveren, registreren, focusdoelen bepalen en evaluatiemoment vastleggen.

SES als signaal, niet als individueel beslissingscriterium

SES-indicatoren kunnen helpen om alert te zijn op mogelijke taalnoden, maar zijn geen individueel beslissingscriterium voor extra taallessen Nederlands. SO 55 gebruikt indicatoren zoals thuistaal niet de onderwijstaal, schooltoeslag en opleidingsniveau van de moeder voor de verdeling van de gesloten enveloppe aan uren-leraar. Dit staat dus los van de screening. *Bron: SO 55, rubriek 3.2.7.*

De beslissing voor een individuele leerling moet steunen op aantoonbare taalnood en op de impact daarvan op leren en studievoortgang.

De beslissing voor een leerling wordt taalnoodgericht, gemotiveerd en niet-stigmatiserend genomen.

5.3 Van screening naar didactische focus

De taalscreening is een startpunt, geen diagnose en geen automatische beslisgrond. Gebruik de [fiche Brede taalscreening](#) voor de organisatie, afname en schoolbrede analyse van de screening. Zet de ondersteunende kijkwijzer alleen gericht in wanneer voor een leerling verdere brede beeldvorming nodig is.

De klassenraad combineert de screeningsresultaten met relevante informatie uit overdracht, observaties, leerlingwerk, gesprekken en studievoortgang. Op basis daarvan bepaalt de klassenraad de passende maatregel en legt ze maximaal drie concrete en observeerbare focusdoelen vast.

De leraar vertaalt die focusdoelen vervolgens met de didactische ondersteunende fiche naar een passende lesroute, bijvoorbeeld rond instructietaal, woordenschat, luisteren, lezen, schrijven, mondelinge taal of transfer naar andere vakken. De gekozen aanpak vertrekt steeds van authentieke schooltaken en maakt zichtbaar welke groei tegen het evaluatiemoment wordt verwacht. [De didactische fiche](#) kan de leraar hierin ondersteunen.

Voorkom dubbele registratie. Gebruik bestaande schooldocumenten en het leerlingvolgsysteem. Registreer op één afgesproken plaats minstens het korte taalprofiel, de klassenraadbeslissing, de focusdoelen, de verantwoordelijke, de evaluatiedatum en het afgesproken bewijs van groei. Verwijs waar nodig naar de

oorspronkelijke screeningsresultaten of observaties, maar kopieer dezelfde informatie niet in meerdere documenten.

Proces: taalscreening → gerichte brede beeldvorming → klassenraadbeslissing → focusdoelen → didactische uitwerking → evaluatie. De fiches ondersteunen dit proces. Je vindt de linken achteraan in dit draaiboek.

5.4 Beslismatrix voor de klassenraad

criterium	Geen of lichte zorg	Matige zorg	Grote zorg	Mogelijke didactische reactie
Overdracht lager onderwijs of vorige school	Geen specifieke taalnoden gemeld.	Taalnoden of remediëring gemeld, maar leerling functioneert grotendeels zelfstandig.	Formele beslissing lager onderwijs voor drie uur of terugkerende en duidelijk beschreven taalnood die zelfstandig deelnemen of leren in verschillende schooltaken belemmer ¹ .	Vraag concrete taaldomeinen, aanpak die werkte of niet werkte, en startfocus.
Taalscreening september	Score binnen verwachte marge; geen opvallend zwakke domeinen.	Zwakke score op één of meerdere taaldomeinen.	Zeer zwakke score of duidelijke uitval op cruciale domeinen zoals begrijpend lezen of schooltaal.	Koppel score aan observaties en kies maximaal drie focusdoelen.
Begrijpend lezen en schooltaal	Begrijpt instructies en schoolteksten meestal zelfstandig.	Heeft ondersteuning nodig bij instructies, tekstaanpak of schoolwoordenschat .	Begrijpt opdrachten, teksten of toetsvragen onvoldoende om zelfstandig te leren.	Modelleer leesstrategieën, schoolse teksten, signaalwoorden en vraagwoorden.
Woordenschat en vaktaal	Voldoende basis- en schoolwoordenschat .	Beperkte schooltaal of vaktaal belemmert sommige vakken.	Woordenschattekort belemmert leren in meerdere vakken.	Selecteer woordenschat uit vakken; voorzie herhaald gebruik en woordleerstrategieën.
Schrijven en antwoorden formuleren	Kan eenvoudige antwoorden en korte teksten	Antwoorden zijn vaak onvolledig, taalarm of weinig gestructureerd.	Kan kennis moeilijk schriftelijk tonen door taalproblemen.	Gebruik antwoordkaders, zinsstarters en oefeningen van

¹ De formele beslissing uit het basisonderwijs wordt niet ingedeeld als lichte, matige of grote zorg. Die beslissing bepaalt de instroomroute en de drie uren bij de start. De matrix wordt alleen gebruikt om de beginsituatie, inhoudelijke prioriteiten en ondersteuningsbehoefte te bepalen

	voldoende formuleren.			kernwoorden naar volzinnen.
Mondelinge taal	Durft vragen stellen en uitleg geven.	Beperkte spreekdurf of moeite om uitleg te verwoorden.	Neemt nauwelijks talig deel of begrijpt mondelinge instructies onvoldoende.	Gebruik denk-praat-schrijf, duo-oefeningen, vragen stellen en hardop redeneren.
Transfer naar andere vakken	Taalproblemen blijven beperkt tot Nederlands.	Taal speelt mee in enkele vakken.	Taal belemmert studievoortgang in meerdere vakken.	Werk met vakteksten, toetsvragen en vakleerkrachtfeedback.

5.5 Richtinggevende beslislogica en beslissingsboom

Gebruik deze beslislogica als ondersteuning van het professionele oordeel van de klassenraad, niet als automatische selectieregel.

Vaste beslissingsregel: een testscore of een afzonderlijk persoons- of contextkenmerk, zoals thuistaal, meertaligheid, SES, diagnose of motivatie, volstaat nooit op zichzelf. Voor leerlingen zonder beslissing uit het lager onderwijs steunt de klassenraad op meerdere bronnen en motiveert ze welke concrete taalnood zichtbaar is, hoe die het leren of de studievoortgang beïnvloedt en waarom de gekozen maatregel en intensiteit passend zijn. Bij een onvolledig of tegenstrijdig beeld volgt eerst verdere beeldvorming.

Voor leerlingen met een beslissing van de klassenraad lager onderwijs staan de drie extra uren Nederlands bij de start vast. De screening bevestigt die verplichting niet opnieuw, maar helpt om de beginsituatie, focusdoelen, groepering en aanpak te bepalen.

De onderstaande tabel is richtinggevend en leidt nooit automatisch tot een beslissing.

Beeld na screening en klassenraad	Mogelijke beslissing
Formele beslissing van de klassenraad lager onderwijs én eerste instroom in het voltijds gewoon secundair onderwijs.	Start met drie uur extra taallessen Nederlands in het eerste schooljaar secundair onderwijs. Screen de leerling ook binnen de verplichte taalscreening en brede beeldvorming. De screening dient niet om de drie uur opnieuw te beslissen, maar om de beginsituatie, focusdoelen, groepering, lesinhoud en evaluatie doelgericht te bepalen.
Grote taalnood in meerdere domeinen met impact op meerdere vakken.	De klassenraad secundair kan, na een gemotiveerde afweging van taalnood, impact en eerdere ondersteuning, tot maximaal drie uur extra taallessen Nederlands beslissen.
Duidelijke taalnood in één of twee domeinen met beperkte maar merkbare impact op studievoortgang.	De klassenraad secundair kan één of twee uur extra taallessen Nederlands, een gerichte maatregel binnen de gewone lessen of een andere tijdelijke taalmaatregel beslissen. De keuze wordt gemotiveerd vanuit de concrete taalnood en de impact op het leren.
Zwakke testscore, maar weinig impact in klasobservaties en vakken.	Eerst gerichte opvolging, klasinterventies of korte remediëring; herbekijken op een volgend klassenraadmoment.

SES- of thuistaalsignaal zonder aantoonbare taalnood.	Geen extra taallessen op basis van dit signaal alleen. Wel waakzaamheid en opvolging.
Sterke taalvaardigheid.	Geen remediëring; eventueel extra uitdaging of taalverrijking.

6. EXTRA TAALLESSEN NEDERLANDS ALS GERICHTE AANVULLING OP BREDE BASISZORG

Taalkrachtig onderwijs en brede basiszorg blijven de verantwoordelijkheid van het volledige schoolteam. De extra taallessen Nederlands vormen een aanvullende, leerlinggerichte maatregel voor leerlingen met een formele beslissing. Ze vervangen de brede basiszorg niet en de specifieke Taalhelden-uren worden niet gebruikt voor algemene zorg, overleg of professionalisering.

6.1 Brede basiszorg, extra taallessen en formele evaluatie

De evaluatie van de extra taallessen Nederlands wordt gevoed door brede beeldvorming en brede basiszorg. De formele beslissing over voortzetting, vermindering of stopzetting ligt bij de begeleidende klassenraad. *Bron: omzendbrief SO/2024/02.*

Niveau	Wat hoort daarbij?
Brede basiszorg	Dagelijkse observaties in alle vakken, taalgericht lesgeven, feedback van vakleerkrachten, opvolging van schooltaal, vaktaal, instructietaal, participatie en toetsvragen begrijpen.
Extra taallessen Nederlands	Leerlinggerichte maatregel bovenop het curriculum, beslist door de klassenraad lager onderwijs of de klassenraad secundair onderwijs, met doelen, aanwezigheidsregistratie en formele opvolging.
Formele evaluatie	De begeleidende klassenraad beslist op basis van studievoortgang of de extra uren worden voortgezet, verminderd of stopgezet.

6.2 Snelle toets voor de aanwending van Taalhelden-uren

Een activiteit kan als Taalhelden-uur worden aangewend wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- leerlingen krijgen effectief extra Nederlands boven op het gewone curriculum;
- voor de betrokken leerlingen is er een geldige klassenraadsbeslissing;
- het aantal uren, de focusdoelen, de aanwezigheid en de evaluatie worden geregistreerd;
- de personeelsinzet en eventuele samenwerking met een andere school of externe partner zijn administratief correct geregeld.

Taalhelden-uren worden niet gebruikt voor overleg, coördinatie, screening of analyse, materiaalontwikkeling of professionalisering zonder dat leerlingen op dat moment effectief extra Nederlands krijgen. Ook een gewone vakles, algemene huiswerkbegeleiding, intake of observatie volstaat op zichzelf niet.

Voor co-teaching en andere organisatiemodellen: zie hoofdstuk 8. Voor personeelsinzet en externe partners: zie hoofdstuk 9. Voor samenwerking en taalhubs: zie hoofdstuk 10. Voor leerlingen in het tweede jaar of hoger: zie hoofdstuk 3.

7. WAT ALS ER MEER OF MINDER UREN ZIJN DAN LEERLINGEN?

7.1 Meer Taalhelden-uren dan leerlingen met een BaO-beslissing

Dit scenario is mogelijk en wordt zelfs expliciet verklaard door SO 55: een school krijgt een algemeen pakket uren-leraar, los van het aantal leerlingen dat effectief met een BaO-beslissing voor die school kiest.

Veilige volgorde

- Plan eerst alle BaO-leerlingen met 3 uur.
- Gebruik screening en brede beeldvorming om bijkomende leerlingen via de SO-KR te identificeren.
- Gebruik resterende uren voor leerlinggerichte extra taallessen Nederlands: kleinere groepen, taalatelier, leesmodule, schrijfmodule, vaktaalmodule of co-teaching binnen extra Nederlands.

Niet doen

- Gebruik overschoturen niet voor algemene taalcoördinatie, screening, analyse, materiaalontwikkeling, overleg of professionalisering zonder leerlingen. De doelbinding blijft gelden, ook als alle BaO-leerlingen hun 3 uur krijgen.

7.2 Wat als de extra lesuren niet vol geraken?

De regelgeving bevat geen expliciete bepaling die zegt dat niet-gevulde Taalhelden-uren vrij voor andere doelen mogen worden ingezet. De veilige lezing is daarom: zoek eerst leerlinggerichte invulling binnen de doelbinding.

- Laat de SO-KR bijkomende leerlingen met concrete taalnood toeleiden, op basis van screening en brede beeldvorming.
- Maak kleinere groepen of domeinmodules als dat didactisch zinvol is.
- Organiseer taalateliers rond schooltaal, begrijpend lezen, schrijven, mondelinge taal of vaktaaltransfer.
- Werk samen met andere scholen als leerlingenaantallen verspreid zitten.
- Vraag bij blijvend structureel overschot advies aan schoolbestuur, secretariaat of relatiebeheerder en documenteer de beslissing.

7.3 Minder dan drie Taalhelden-uren

SO 55 bepaalt dat een school die niet aan 3 uren-leraar komt voor de organisatie van de extra taallessen Nederlands, dit bijpast uit haar omkadering. Een school met bijvoorbeeld 2 toegekende uren plant dus verplicht minstens 1 bijkomend uur uit reguliere omkadering of werkt correct samen met een andere school, als ze leerlingen uit BaO krijgen met verplichting van 3 uur extra taallessen Nederlands.

7.4 Capaciteitscheck

Leerlingen met een beslissing van de klassenraad lager onderwijs moeten vanaf de start effectief aanbod krijgen. Voor bijkomende leerlingen via de klassenraad secundair onderwijs bepaalt de school op basis van taalnood, impact op studievoortgang en beschikbare organisatievorm welke maatregel het meest passend is en wanneer die maatregel opstart.

Als een school via de gesloten enveloppe niet aan drie uren-leraar komt voor de organisatie van de extra taallessen Nederlands, past de school dit bij uit haar omkadering. *Bron: SO 55, rubriek 3.2.7.1.*

Vragen die kunnen helpen bij de voorbereiding

- Hoeveel leerlingen komen binnen met een beslissing van de klassenraad lager onderwijs voor drie uur?
- Op welke taaldomeinen is de beslissing gebaseerd?
- Hoeveel leerlingen verwachten we mogelijk via een beslissing van de klassenraad secundair onderwijs na screening en brede beeldvorming?
- Hoeveel extra uren Nederlands zijn toegekend?

- Hoeveel uren kunnen we indien nodig bijpassen uit reguliere omkadering, GOK, zorg of andere middelen?
- Hoeveel groepen zijn haalbaar?
- Wat is een pedagogisch verantwoorde groeps grootte?
- Wat doen we als meer leerlingen ondersteuning nodig hebben dan we met de specifieke uren kunnen organiseren?
- Hoe garanderen we aanwezigheid, opvolging en communicatie wanneer leerlingen les volgen in een andere groep, module of school?
- Wie bewaakt de koppeling tussen extra Nederlands, vakfeedback en de formele evaluatie door de begeleidende klassenraad?

8. ORGANISATIEMODELLEN EN CAPACITEITSKEUZES

8.1 Algemene organisatiemodellen

Onderstaande modellen bieden inspiratie voor de inrichting van de extra taallessen Nederlands. Het zijn geen vaste pakketten: een school kan modellen combineren of in de loop van het schooljaar aanpassen. Beantwoord vóór de keuze vier vragen.

Korte keuzehulp

1. Welke leerlingen en taalnoden staan centraal?

Breng in kaart hoeveel leerlingen extra Nederlands volgen, hoeveel uren voor hen zijn vastgelegd en welke focusdoelen ze hebben. Bij voldoende gemeenschappelijke noden kan een vast schoolintern traject geschikt zijn. Bij uiteenlopende noden liggen kleinere modules rond bijvoorbeeld lezen, schooltaal, woordenschat of schrijven meer voor de hand.

2. Welke schaal is haalbaar?

Bekijk het aantal leerlingen, de beschikbare uren, mogelijke groeps groottes, lokalen en roosterventers. Is een eigen kwaliteitsvolle groep haalbaar, dan kan de school het aanbod intern organiseren. Bij kleine aantallen of beperkte uren kan samenwerking met een andere school of een taalhub meer continuïteit bieden.

3. Welke expertise en transfer zijn nodig?

Bepaal welke expertise intern beschikbaar is en hoe sterk de koppeling met andere vakken moet zijn. Bij een grote nood aan vaktaal en transfer kunnen co-teaching of een taalatelier passend zijn. Een externe partner kan aanvullend werken wanneer die specifieke expertise biedt, maar neemt de verantwoordelijkheid van de school niet automatisch over.

4. Kan de school het model correct en duurzaam organiseren?

Controleer of het aanbod boven op het curriculum plaatsvindt en of klassenraadbeslissingen, personeelsinzet, rooster, aanwezigheid, doelen en evaluatie duidelijk geregeld zijn. Bij samenwerking met andere scholen of externe partners moeten ook verantwoordelijkheden, gegevensdeling, vervoer, verzekering en kwaliteitszorg worden vastgelegd.

Beslisregel: kies het eenvoudigste model dat aansluit bij de vastgestelde taalnoden én dat de school betrouwbaar kan organiseren en opvolgen. Pas het model aan wanneer de leerlingengroep, doelen of beschikbare capaciteit veranderen.

Model	Wanneer nuttig?	Sterkte	Risico of grens
-------	-----------------	---------	-----------------

Schoolintern vast traject (aparte klasgroep)	Voldoende leerlingen en expertise binnen de school.	Eenvoudig qua verantwoordelijkheid, communicatie en evaluatie.	Risico op meer van hetzelfde als vakgroep en taalbeleid niet samen plannen. Risico op stellen van lage verwachtingen.
Kleine modules per taalnood	Heterogene groep met uiteenlopende noden rond lezen, woordenschat, schooltaal, schrijven of mondelinge taal.	Maatwerk binnen duidelijk kader.	Registratie moet helder blijven: wie krijgt hoeveel uur en op basis waarvan?
Co-teaching of taalatelier	Sterke nood aan transfer naar vakken.	Vakleerkrachten leren mee; taal wordt niet enkel vak Nederlands.	Leerlingen moeten effectief extra taalles krijgen; professionalisering mag het leerlinguur niet vervangen.
Lesbijwoning in andere school of taalhub	Lokale samenwerking, beperkte leerlingenaantallen of specifieke expertise op één locatie.	Reglementair mogelijke route voor samenwerking tussen scholen.	Schoolreglement, overeenkomst, evaluatie en kwaliteitszorg moeten geregeld zijn.
Overdracht uren-leraar	Samenwerking binnen hetzelfde net of dezelfde scholengemeenschap.	Kan efficiënt zijn als expertise geconcentreerd is.	Termijnen en regelgeving te respecteren.
Externe partner als aanvulling	Debat, spreekdurf, leesbevordering, vaktaal, theater of motivatie.	Inspirerend en aanvullend.	De formele lesopdracht kan niet zomaar worden overgenomen. Kies een correcte juridische route.

8.2 School met twee Taalhelden-uren

Optie	Organisatie	Wanneer geschikt?	Aandachtspunt
2 + 1 = 3 uur schoolintern	2 Taalhelden-uren + 1 regulier uur vormen samen 1 groep van 3 uur.	Er zijn leerlingen met BaO-beslissing of sterke taalnood; kleine groep is haalbaar.	Niet beperken tot 2 uur voor BaO-leerlingen. Bij BaO-beslissing start de leerling met 3 uur.
Aansluiten bij taalhub	School brengt 2 uren in of organiseert deel van aanbod via lesbijwoning/samenwerking.	Te weinig leerlingen of expertise voor eigen groep.	Samenwerkingsovereenkomst, evaluatie, vervoer, verzekering en registratie regelen.

SO-KR-traject 1 of 2 uur	Als er geen BaO-leerlingen zijn maar na screening leerlingen met beperkte taalnood, kan KR 1 of 2 uur opleggen.	Taalnood is concreet maar niet zwaar genoeg voor 3 uur.	Check bijpasregel en documenteer waarom dit leerlinggericht extra Nederlands is.
--------------------------	---	---	--

8.3 School met zeven Taalhelden-uren

Optie	Organisatie	Sterkte	Aandachtspunt
2 groepen van 3 uur + 1 leerlinggericht uur	Groep A 3 uur, groep B 3 uur, plus 1 uur taalatelier/splitgroep/co-teaching binnen extra Nederlands.	Overzichtelijk en veilig; BaO-leerlingen kunnen volwaardig bediend worden.	Het 7de uur niet gebruiken voor overleg. Maak duidelijk welke leerlingen dat extra uur krijgen en waarom.
1 groep van 3 uur + 2 SO-KR-groepen van 2 uur	BaO-groep 3 uur; daarnaast twee groepen met SO-KR-beslissing 2 uur.	Flexibel als veel leerlingen beperkte taalnood hebben na screening.	Alleen voor SO-KR-leerlingen of na gemotiveerde vermindering, niet voor startende BaO-beslissingen.
Modulewerking met vaste uren	7 uren verdeeld over modules lezen, schooltaal, schrijven, vaktaal; leerlingen volgen volgens KR-beslissing 1/2/3 uur.	Maatwerk op basis van screening.	Registratie moet zeer helder zijn: wie volgt hoeveel uur en met welk doel?
Taalhub binnen lokale samenwerking	School organiseert deel of geheel van aanbod samen met andere school/scholen.	Efficiënt als expertise of leerlingenaantallen verspreid zitten.	Lesbijwoning/urenoverdracht correct regelen; niet informeel uitwisselen.

8.4 School met veertien Taalhelden-uren

Optie	Organisatie	Sterkte	Aandachtspunt
4 groepen van 3 uur + 2 flexuren	Vier volwaardige 3-uursgroepen; 2 uren voor splitgroepen, taalatelier, schrijfkliniek, leesatelier of tijdelijke intensivering.	Sterk bij veel BaO-leerlingen of meerdere niveaugroepen.	Flexuren blijven leerlinggericht. Geen coördinatie- of overleguren.
Niveaugroepen + domeinmodules	Groepen op taalnood: begrijpend lezen, schooltaal/vaktaal, schrijven, mondelinge taal.	Maatwerk en betere didactische focus.	Vermijd versnippering; KR-beslissingen en roosters moeten overeenstemmen.
Combinatie BaO 3 uur en SO-KR 1/2 uur	BaO-leerlingen volgen 3 uur; andere leerlingen volgen 1 of 2 uur volgens KR na screening.	Gebruikt capaciteit breed zonder 3 uur voor iedereen op te leggen.	SO-KR moet gemotiveerd beslissen; geen automatische selectie op SES of testscore alleen.

School als lokale taalhub	School ontvangt leerlingen van andere scholen voor extra Nederlands via lesbijwoning of correcte samenwerking.	Interessant bij sterke expertise of centrale ligging.	Schoolreglement, samenwerkingsovereenkomst, verantwoordelijkheden, verzekering en evaluatie vastleggen.
Co-teaching binnen extra Nederlands	Extra Nederlands door Nederlandsleraar + vakleerkracht in taalatelier rond vakteksten/toetsvragen.	Sterke transfer naar vakken en professionaliserend effect.	Alleen veilig als het een extra Nederlands-moment is voor leerlingen; niet als gewone vakles vermomd als Taalhelden-uur.

9. PERSONEELSINZET, OPDRACHTMELDING, EXTERNE PARTNERS EN PROFESSIONALISERING

De extra uren Nederlands (Taalhelden) worden administratief gemeld in het ambt van leraar. Personeelsleden die in deze uren worden aangesteld, worden gemeld met vakcode 2752 (Taalhelden). De opdracht wordt dus ingericht binnen het ambt van leraar en niet als een afzonderlijke project- of coördinatieopdracht. *Bron: omzendbrief SO 55, punt 3.2.7.2.*

De functietitel alleen bepaalt niet of iemand geschikt is om de extra taallessen Nederlands te geven. De lesgever beschikt bij voorkeur over de volgende competenties: functionele taalnoden verbinden met concrete schooltaken; een focusdoel vertalen naar (kleine) lesdoelen; taal en strategieën expliciet modelleren; tijdelijke taalsteun aanbieden en geleidelijk afbouwen; feedback organiseren; transfer naar gewone lessen plannen en opvolgen; evidentie van groei verzamelen; afstemmen met vakleraren, leerlingbegeleiding en klassenraad...

Profiel	Kan dit?	Voorwaarden of grenzen
Leraar Nederlands	Meest aangewezen.	Vakgroep afspraken, remediëringsplan, koppeling met gewone lessen Nederlands en continuïteit.
Leraar PAV of algemene vorming	Mogelijk en vaak sterk voor functionele taal.	Alleen als de lessen expliciet Nederlandse taalverwerving zijn en opdracht en bekwaamheidsbewijs administratief kloppen.
Zorg- of GOK-leraar met taalexpertise	Mogelijk.	Niet laten verschuiven naar algemene zorg, huiswerkbegeleiding of studiebegeleiding.
Leraar lager onderwijs	Mogelijk in bepaalde opdrachten, afhankelijk van opdracht en bekwaamheidsbewijs.	Correcte aanstelling in secundair onderwijs en individuele controle via databank bekwaamheidsbewijzen.
Vakleerkracht	Mogelijk en sterk voor vaktaal en transfer.	Bij voorkeur in co-teaching of taalgericht vakonderwijs. Formele extra taallessen moeten onder de juiste opdracht vallen.
Student lerarenopleiding	Ondersteunend of via correcte aanstelling, bijvoorbeeld LIO indien van toepassing.	Niet autonoom de formele uren dragen zonder correcte aanstelling.

Externe partner of gastdocent	Mogelijk voor modules of via een formele route.	Gastleraar, dienstverleningsovereenkomst, arbeidsovereenkomst of andere route correct kiezen. De school blijft verantwoordelijk voor doelen, opvolging en evaluatie. Gastleraar/DVO/contractuele route, C1 Nederlands waar vereist, strafregister 596.2 waar vereist, duidelijke schoolverantwoordelijkheid.
-------------------------------	---	---

9.1 Bekwaamheidsbewijs

Voor reguliere aanstellingen blijft de indeling vereist, voldoende geacht en ander bekwaamheidsbewijs bepalend. Wie in onderwijs wil werken, moet bekwaamheid voor een bepaald vak, ambt, module of opleiding aantonen met een bekwaamheidsbewijs. Een aanstelling met een ander bekwaamheidsbewijs kan alleen als de school geen kandidaat vindt met een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs en dat met een verklaring op erewoord bevestigt, behoudens de voorziene uitzonderingen. *Bron: Vlaanderen.be, bekwaamheidsbewijzen.*

9.2 Externe organisaties en dienstverleningsovereenkomst

Een externe partner kan niet zomaar via een factuur de formele extra taallessen Nederlands overnemen. Maak daarom een duidelijk onderscheid tussen een ondersteunende samenwerking en het opnemen van een formele lesopdracht.

Wanneer een externe partner een aanvullende module of activiteit aanbiedt zonder de formele lesopdracht over te nemen, blijft de school verantwoordelijk voor de doelen, de aanwezigheid, de opvolging, de evaluatie en de registratie.

Wanneer een externe persoon zelf een formele lesopdracht opneemt, moet het schoolbestuur daarvoor een correcte juridische en administratieve route kiezen. Als de school een vacature niet regulier kan invullen, kan onder de voorwaarden van omzendbrief SO/2023/02 een gastleraar via een dienstverleningsovereenkomst worden ingezet.

Op de publicatiedatum van dit draaiboek gelden daarbij onder meer de volgende voorwaarden:

- de gastleraar is minstens drie jaar in dienst bij het bedrijf of de organisatie waarmee de overeenkomst wordt gesloten;
- de gastleraar kan een uittreksel uit het strafregister model 596.2 voorleggen dat niet ouder is dan één maand;
- de gastleraar beheerst het Nederlands op niveau C1;
- de gastleraar beschikt over een diploma dat minstens geldt als een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs voor het betrokken wervingsambt.

Het schoolbestuur controleert vóór de inzet alle actuele voorwaarden en stemt de overeenkomst en administratieve verwerking af met de personeelsdienst. De school blijft ook bij deze constructie verantwoordelijk voor de inhoud, kwaliteit en evaluatie van het onderwijs. *Bron: omzendbrief SO/2023/02.*

9.3 Leerkrachtenondersteuning en professionalisering

Een uur ondersteuning, overleg of professionalisering voor leerkrachten kan niet worden ingericht als vervanging van een leerlinggericht uur extra Nederlands. De specifieke extra uren Nederlands worden ingericht bovenop het curriculum en zijn leerlinggericht. *Bron: omzendbrief SO/2024/02 en SO 55.*

Professionalisering is wel essentieel als kwaliteitshefboom. Ze moet georganiseerd worden via andere tijd of middelen, of gekoppeld worden aan effectieve leerlinglessen, bijvoorbeeld via co-teaching, lesobservatie of nabespreking buiten het leerlinguur.

Vraag	Antwoord	Voorbeeld
Mag één van de drie uren een leermoment voor leraren zijn?	Nee, niet als vervanging van het leerlinguur.	Niet doen: twee uur leerlingen en één uur teamoverleg registreren als drie uur.
Mag een leraar observeren tijdens extra Nederlands?	Ja, als leerlingen effectief extra taalles krijgen.	Vakleerkracht observeert aanpak rond instructietaal.
Mag co-teaching?	Ja, indien leerlinggericht en taalgericht.	Leraar Nederlands en vakleerkracht werken samen rond toetsvragen lezen.
Mag nabespreking of materiaalontwikkeling?	Ja, maar via andere tijd of middelen.	Vakgroep, BPT, GOK-overleg, zorgoverleg, nascholing, pedagogische studiedag of projectmiddelen.

10. SAMENWERKING TUSSEN SCHOLEN

Scholen kunnen samenwerken om het aanbod organiseerbaar en kwaliteitsvol te maken. Kies een heldere juridische en praktische route.

Samenwerkingsvorm	Wanneer nuttig?	Wat vastleggen?
Lesbijkwoning in andere school / taalhub	Beperkte leerlingenaantallen, specifieke expertise op een locatie, lokale samenwerking.	Schoolreglement, toestemming/communicatie, verzekering, vervoer, aanwezigheid, evaluatie en verantwoordelijkheden.
Overdracht uren-leraar	Samenwerking binnen toegestane structuren.	Termijnen, lokaal overleg, personeelsadministratie, afspraken over inzet en evaluatie.
Externe partner als module	Debat, spreekdurf, leesbevordering, vaktaal, theater, motivatie.	School blijft verantwoordelijk voor doelen, opvolging, evaluatie en registratie; formele route duidelijk kiezen.

Lesbijkwoning in een andere school is mogelijk onder voorwaarden. De regeling moet in het schoolreglement staan, vooraf onderhandeld worden in de bevoegde lokale comités, en vastgelegd worden in een samenwerkings-overeenkomst. De school waar de leerling is ingeschreven blijft verantwoordelijk voor evaluatie, studiebekrachtiging en kwaliteitszorg. *Bron: omzendbrief SO/2024/02, rubriek 5.1.*

11. DIDACTISCH KADER: VAN TAALNOOD NAAR EFFECTIEVE IMPACT OP DE KLASVLOER

De extra taallessen Nederlands vertrekken van een concrete functionele taalnood, de beginsituatie van de leerling en maximaal drie observeerbare focusdoelen uit de brede beeldvorming en klassenraadbeslissing. Het zijn lessen Nederlands, geen algemene vak-, studie- of huiswerkbegeleiding. Authentieke instructies, vakteksten, toetsvragen, gesprekken en schrijfopdrachten bieden een betekenisvolle context waarin leerlingen de

Nederlandse taal en strategieën leren gebruiken die nodig zijn om zelfstandiger deel te nemen aan het onderwijsleerproces en te tonen wat ze kennen en kunnen.

11.1 Zes kwaliteitsprincipes

1. Vertrek van een taalnood en een authentieke schooltaak.
Kies een duidelijke taalfocus die aansluit bij de vastgestelde noden en actuele schooltaken. De vakinhoud biedt context; het lesdoel blijft taalgericht.
2. Maak doelen, taal en strategieën zichtbaar.
Verduidelijk wat de leerling moet leren, welke taal en strategieën daarvoor nodig zijn en waaraan een geslaagde uitvoering herkenbaar is.
3. Modelleer en bied tijdelijke taalsteun.
Laat zien en horen hoe een taak wordt aangepakt. Bied gerichte voorbeelden, stappen, woorden of zinskaders en verminder de steun wanneer de leerling zelfstandiger handelt.
4. Laat taal actief en herhaald gebruiken.
Laat leerlingen luisteren, spreken, lezen en schrijven om te denken, uit te leggen, te vergelijken en te verbeteren. Geef gerichte feedback en voorzie een nieuwe poging.
5. Plan transfer vanaf de start.
Laat de aangeleerde taal en strategieën terugkomen in vergelijkbare nieuwe schooltaken en, waar relevant, in andere vakken.
6. Maak groei zichtbaar en stuur bij
Verzamel klein en doelgericht bewijs van groei. Gebruik dit om doelen, aanpak, ondersteuning of groepering bij te sturen en de evaluatie door de klassenraad te onderbouwen.

11.2 Mogelijke taaldomeinen

Afhankelijk van de vastgestelde taalnood ligt de focus op een of meer van de volgende domeinen:

- woordenschat, schooltaal en vaktaal;
- luisteren, instructies begrijpen en notities nemen;
- lezen en informatie verwerken;
- spreken, interactie en mondeling redeneren;
- schrijven en schriftelijk kennis tonen.

De taaldomeinen staan niet los van elkaar. Binnen één schooltaak kunnen verschillende taalvaardigheden en talige handelingen samenkomen.

Stem de aanpak af op de beginsituatie van de leerling en de samenstelling van de groep. Rijke en leeftijdsadequate taal, betekenisvolle schooltaken en hoge verwachtingen blijven steeds het uitgangspunt.

[De didactische fiche: Van taalnood naar effectieve impact op de klasvloer](#) ondersteunt leraren bij de verdere vertaling naar lesdoelen, een lessenreeks, tijdelijke taalsteun en transfer. Ze biedt inspiratie voor werkvormen en heel wat materialen.

12. REGISTRATIE, COMMUNICATIE, PRIVACY EN VERANTWOORDING

Registreer informatie zoveel mogelijk in bestaande schooldocumenten en het leerlingvolgsysteem. Vermijd een parallel dossier. De school spreekt vooraf af waar elk gegeven wordt bewaard, wie het actualiseert en wie toegang heeft.

Onderdeel	Minimaal registreren	Plaats en verantwoordelijke
Beslissing en opstart	Instroomroute, datum van de beslissing, motivering, aantal uren, start- en evaluatiedatum	In het leerlingvolgsysteem of klassenraadverslag. Verantwoordelijke: secretariaat of procesverantwoordelijke.
Doelen en opvolging	Maximaal drie focusdoelen, verantwoordelijke leraar, aanwezigheid en afgesproken bewijs van groei	In het bestaande begeleidings- of opvolgingsluik. Verantwoordelijke: leraar extra Nederlands.
Aanwending van de uren	Per uur: lesgever, leerlinggroep, roostermoment en taalfocus	In het bestaande rooster of organisatieoverzicht. Verantwoordelijke: secretariaat of procesverantwoordelijke.
Evaluatie en herbeslissing	Voortzetten, verminderen, aanpassen of stopzetten, met een korte motivering	In het klassenraadverslag en leerlingdossier. Verantwoordelijke: begeleidende klassenraad.

12.1 Communicatie met leerling en ouders

Communiceer tijdig, eenvoudig en niet-stigmatiserend. Vermeld waarom de leerling extra Nederlands volgt, hoeveel uren het betreft, wanneer het traject start, welke doelen centraal staan, wie de contactpersoon is en wanneer het traject wordt geëvalueerd.

Benoem de extra lessen als ondersteuning en een kans om sterker en zelfstandiger aan schooltaken en de schoolloopbaan deel te kunnen nemen.

12.2 Privacy en gegevensdeling

Registreer en deel alleen informatie die nodig is voor de organisatie, begeleiding en evaluatie van het traject. Beperk de toegang tot medewerkers die deze gegevens voor hun opdracht nodig hebben.

Bij samenwerking met een andere school of externe partner legt de school minstens het doel van de gegevensdeling, de verantwoordelijkheden en de veilige uitwisseling vast. Gebruik geen identificeerbare leerlinggegevens in generieke AI-toepassingen of andere externe toepassingen zonder duidelijke schoolafspraken en een passende rechtsgrond.

13. LINKEN NAAR ONDERSTEUNENDE TOOLS

Dit draaiboek vormt de basis. Het bundelt de regelgeving, beslissingsroutes, organisatie, personeelsinzet, registratie en kwaliteitsafspraken rond de extra taallessen Nederlands. Daarnaast zijn enkele meer praktische zaken opgenomen in afzonderlijke tools.

De afzonderlijke tools helpen scholen om specifieke onderdelen daarvan praktisch uit te voeren. Het zijn geen verplichte documenten. Scholen kunnen ze aanpassen aan hun eigen kwaliteitszorg en bestaande systemen. Elke tool heeft een eigen doel. Gebruik alleen de tools die aansluiten bij eigen noden en de schoolcontext. Registreer beslissingen, doelen en opvolging zoveel mogelijk in de bestaande schooldocumenten zoals het leerlingvolgsysteem.

Samenhang met de andere materialen

Het draaiboek Extra lessen Nederlands vormt de basis. [De bijhorende tools](#) ondersteunen specifieke stappen. Vertrek bij het gebruik ervan steeds van eigen noden en wat past in de eigen schoolcontext. Registreer zoveel mogelijk in bestaande systemen.

- A. Opstartchecklist: Van voorbereiding en opstart extra lesuren naar een stabiele werking
Ondersteunt directie en procesverantwoordelijke om de volledige werking tijdig en samenhangend op te starten. De checklist bewaakt planning, rollen, instroom, rooster, personeelsinzet, communicatie en eerste opvolging. Formele beslissingen en leerlinggegevens worden in de bestaande schoolsystemen geregistreerd.
- B. Fiche taalscreening: Van verplichte taalscreening naar breed onderbouwd startbeeld
Ondersteunt de verantwoordelijke om de verplichte taalscreening schoolbreed, praktisch, technisch en pedagogisch zorgvuldig voor te bereiden, af te nemen, te registreren en te communiceren. De fiche bepaalt niet welke leerlingen verdere individuele beeldvorming of een bepaalde maatregel nodig hebben.
- C. Kijkwijzer: Van informatie naar een doelgerichte brede beeldvorming en klassenraad
Ondersteunt gerichte beeldvorming bij een individuele leerling wanneer de beschikbare informatie onvoldoende duidelijk is. De kijkwijzer bundelt relevante bronnen, gerichte observaties en de reactie op ondersteuning tot een korte synthese voor de klassenraad. Ze helpt om prioritaire doelen en een passende vervolgaanpak te bepalen, zonder automatisch naar extra taallessen Nederlands te leiden.
- D. Didactische fiche: Van taalnood naar effectieve impact op de klasvloer
Ondersteunt leraren bij de concrete invulling van extra taallessen Nederlands. Ze vertaalt vastgestelde taalnoden en focusdoelen naar authentieke schooltaken, expliciete instructie, interactie, tijdelijke taalsteun, transfer naar andere vakken en haalbaar bewijs van groei.

14. BELANGRIJKSTE BRONNEN

14.1 Regelgeving

Vlaamse overheid. (2025, 18 juli). *Decreet over de lerenden en de organisatie in het onderwijs*. <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/bekrachtiging-en-afkondiging-decreet-over-de-lerenden-en-organisatie-in-het-onderwijs>

Dit decreet vormt de decretale basis voor de drie extra uren Nederlands in het eerste schooljaar van het secundair onderwijs. Artikel 36 vervangt artikel 136/4 van de Codex Secundair Onderwijs. Het bepaalt onder meer wie de extra taallessen kan opleggen, dat ze boven op de lessentabel worden gevolgd, dat maximaal drie extra wekelijkse uren kunnen worden opgelegd en dat de school een doelgericht aanbod organiseert, eventueel in samenwerking met andere scholen.

Vlaamse overheid. (2026, 5 juni). *Decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft taalmaatregelen* (“Taalheldendecreet”). <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijziging-onderwijsdecreten-in-functie-van-taalmaatregelen-uit-conceptnota-ieder-kind-taalheld-2>

Dit decreet geeft uitvoering aan een aantal maatregelen uit de conceptnota *Ieder kind taalheld*. Voor het secundair onderwijs is in het bijzonder artikel 22 relevant: het voegt artikel 210/1 toe aan de Codex Secundair Onderwijs en regelt de toekenning, berekening en doelgebonden aanwending van uren-leraar voor de extra wekelijkse taallessen Nederlands. Het decreet werd op 27 mei 2026 aangenomen door het Vlaams Parlement en op 5 juni 2026 bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.

Vlaamse overheid. (2010, 17 december). *Besluit van de Vlaamse Regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs* [Codex Secundair Onderwijs], in het bijzonder art. 136/4, 210/1 en 256/11. Edulex. Geconsolideerde versie, laatst gewijzigd op 30 juni 2026. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14289>

De Codex bevat de actuele, geconsolideerde regelgeving. Artikel 136/4 regelt de extra taallessen Nederlands boven op de reguliere lessentabel; artikel 210/1 regelt de specifieke uren-leraar voor deze extra taallessen; artikel 256/11 verplicht de school om elke leerling die voor het eerst instroomt in het voltijds gewoon secundair onderwijs te screenen op het niveau van de onderwijstaal met een valide en betrouwbaar instrument. Voor anderstalige nieuwkomers geldt de in het artikel vermelde uitzondering.

Vlaamse overheid. (2024, 20 augustus). *Flexibilisering in het secundair onderwijs* (Omzendbrief SO/2024/02, in het bijzonder rubrieken 4 en 5.1; laatst gewijzigd op 18 juni 2025). Edulex. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/16099>

Rubriek 4 behandelt de extra taallessen Nederlands. De omzendbrief verduidelijkt onder meer dat maximaal drie extra uren kunnen worden opgelegd, dat deze uren boven op de gewone lessentabel komen, dat de leerling verplicht is ze te volgen en dat de school verplicht is ze aan te bieden. Rubriek 5.1 bevat de voorwaarden voor lesbijwoning in een andere school en is relevant wanneer scholen voor de organisatie van een traject samenwerken.

Vlaamse overheid. (1998, 31 juli). *Ambt van directeur en pakket “uren-leraar” in het voltijds gewoon secundair onderwijs* (Omzendbrief SO 55, in het bijzonder punten 3.2.7–3.2.7.2; laatst gewijzigd op 15 juli 2026). Edulex. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=12997>

Punt 3.2.7 behandelt de uren-leraar voor de drie extra uren Nederlands. De omzendbrief bevat de regels over de berekening en doelgebonden aanwending van deze uren. Punt 3.2.7.2 bepaalt hoe de personeelsmelding gebeurt: personeelsleden die worden aangesteld in de drie extra uren Nederlands worden gemeld met vakcode 2752 (“Taalhelden”).

Vlaamse overheid. (2023, 31 augustus). *Aanwending van uren-leraar of lesuren voor de aanstelling van een gastleraar met een dienstverleningsovereenkomst in het secundair onderwijs* (Omzendbrief SO/2023/02). Edulex. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/16057>

Deze omzendbrief beschrijft onder welke voorwaarden een school voor secundair onderwijs bij een tekort aan onderwijzend personeel uren-leraar kan aanwenden om via een dienstverleningsovereenkomst een gastleraar uit een bedrijf of organisatie in te zetten. Ze verduidelijkt de voorwaarden voor de school, de organisatie en de werknemer, evenals de vereisten voor de dienstverleningsovereenkomst.

14.2 Officiële toelichtingspagina's

Vlaamse overheid. (z.d.). *Ieder kind taalheld: Nederlands versterken*. Onderwijs Vlaanderen. Geraadpleegd op 18 augustus 2026, van <https://www.vlaanderen.be/onderwijsprofessionals/lesgeven-en-begeleiden/opleidingsinhouden/opleidingsinhouden-basisonderwijs/nieuwe-minimumdoelen-basisonderwijs/ieder-kind-taalheld-nederlands-versterken>

Deze projectpagina bundelt de acties, tijdslijn, dienstbrieven en verwijzingen naar de regelgeving binnen het beleidsinitiatief *Ieder kind taalheld*. Actie 5 betreft de drie uur extra Nederlands bij de overgang naar het secundair onderwijs. De pagina wordt volgens de Vlaamse overheid regelmatig geactualiseerd.

Vlaamse overheid. (z.d.). *Bekwaamheidsbewijzen basis- tot volwassenenonderwijs*. Onderwijs Vlaanderen. Geraadpleegd op 18 augustus 2026, van <https://www.vlaanderen.be/onderwijsprofessionals/werken-in-het-onderwijs/starten-in-het-onderwijs/vakken-ambten-en-bekwaamheidsbewijzen/bekwaamheidsbewijzen-basis-tot-volwassenenonderwijs>

Deze pagina geeft toelichting bij de vereiste, voldoende geachte en andere bekwaamheidsbewijzen voor onder meer het secundair onderwijs en verwijst naar de officiële databank met bekwaamheidsbewijzen per ambt en vak.